

Český přírodovědec našel zapomenutý druh krokodýla

Šárka Mrázová

V učebnicích přírodopisu se o krokodýlu konžském nepíše a ani ho nikdo zatím podrobně nezkoumal. Ví se ale, že je zřejmě jedním z nejmenších krokodýlů na světě. Český přírodovědec Václav Gvoždík se svým týmem nyní zjistil, že je mnohem rozšířenější, než si vědci původně mysleli.

Zhruba metrového predátora vědecká obec totiž stále zaměňuje s podobným druhem – krokodýlem čelnatým. Oba druhy

se od sebe liší hlavně tvarem hlavy, krokodýl čelnatý má kratší tlamu.

Popsaný před sto lety

Krokodýla konžského popsali vědci před 100 lety, jako živočišný druh ho ale posléze popřeli. Od té doby se na něj zapomnělo.

Nejde tedy podle Gvoždíka o zcela nový druh, čeští přírodovědci ale chtějí na mezinárodní scéně dokázat, že si zaslouží zařadit do encyklopedií. Za sedm týdnů se jim podařilo ve středoafrickém státě nasbírat genetické

Foto tým Václava Gvoždíka

vzorky od pár desítek krokodýlů. Už když tam odjížděli, věřili, že budou úspěšní.

„Získali jsme data, která podporují hypotézu, že v Kongu žije doposud neuznávaný druh krokodýla, krokodýl konžský,“ řekl Právu Gvoždík po návratu z několikátýdenní expedice do Afriky.

V České republice pracuje v Ústavu biologie obratlovců

Akademie věd ČR a v Národním muzeu. Na výzkumu se podíleli další tři odborníci z Česka, Francie i Konga.

Vzorky tkání pro analýzu DNA získávali z různých zdrojů: v pralese i od domorodých obyvatel, kteří krokodýlí maso běžně jedí, kupovali živé kusy zhruba za 600 až 1500 českých korun.

(Pokračování na str. 4)

← Přírodovědec Václav Gvoždík v Kongu s odchycenými krokodýly konžskými.

Český přírodovědec našel zapomenutý druh...

(Pokračování ze str. 1)

„Terénní práce byla jen první částí výzkumu. Teď bude následovat genetický výzkum v laboratoři. Snažili jsme se v Kongu objíždět širší region a zmapovat, kde krokodýl konžský žije,“ popsal přírodovědec.

Na výpravu vyjel díky Nadačnickému fondu Neuron, který na výzkum poskytl čtvrt miliónu korun.

Kromě mapování žijícího zvířete sledovali přírodovědci i to, jak funguje trh s takzvaným bushmeatem, masem pocházejícím z pralesa, s nímž domorodci obchodují.

„Ukázalo se praktičtější objíždět malé vesnice. V několika případech jsme krokodýly našli, koupili a po vyšetření vypustili do přírody. Tak jsme jim zachránili život,“ řekl Gvoždík.

Krokodýly v pralesě odchytávali rovnou do ruky, a to v noci, protože přes den se tento druh ukrývá v dutinách pod kořeny stromů.

„V noci jsme je hledali se silnými svítilnami. Krásně jim červeně svítí oči, takže když člověk zahlédne ve tmě třeba dvacet

Foto: Vým Václava Gvoždíka

Václav Gvoždík v konžské džungli.

metrů před sebou dva červené kamínky, tak tam je krokodýl a je potřeba se k němu co nejrychleji dostat. On se začne schovávat

a je to kdo s koho – kdo bude rychlejší, zda krokodýl a uteče, anebo my. Při odchytu se musí po krokodýlovi skočit, trochu ho

zalehnout, chytit ho za hlavou a rychle mu zafixovat tlamu, aby nemohl kousat,“ popisuje.

Proti původním plánům ale vědci nenašli v pralesě místo, kde společně žijí oba dva druhy – krokodýl konžský a čelnatý.

„Máme zmapovanou slušnou část severní Republiky Kongo a zhruba deset lokalit, kde se krokodýl konžský vyskytuje. To je cenná informace,“ libuje si přesto Gvoždík.

Republika Kongo není dosud považována za zcela bezpečnou zemi, protože byla sužována občanskou válkou a dodnes se tam vyskytují občasně útoky ozbrojenců.

Základnu před a po terénním výzkumu měli přírodovědci přímo v metropoli Brazzaville a připouští, že život zde nebyl pohodlný. Denně museli řešit výpadky elektřiny a vzácností byla i tekoucí voda z kohoutku.

„Nedá se ale říci, že by to bylo nebezpečné město. Časy občanských válek jsou našťástí už dávno pryč, ale infrastruktura je mizerná, to je pravda,“ dodal. V brzké době se však do Konga chce zase vrátit.